

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av Timrå
kommuns ansvarstagande för grundskolan och
gymnasieskolan

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av covid -19.

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Uppföljningstiden kan komma att förlängas om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning vid Timrå kommun avseende de förutsättningar huvudmannen skapar för att eleverna får en likvärdig utbildning. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl huvudmannen klarar sitt uppdrag att ge elever förutsättningar att nå de nationella målen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer huvudmannens arbete inom två områden, se bilaga 1. Inom varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*. Om en huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att myndighetens kvalitetskriterier uppfylls i Timrå kommun i följande utsträckning:

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Huvudmannen gör *i flera delar* relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver i större utsträckning analysera studieresultat inom grundskolan respektive gymnasieskolan. Av analyserna behöver det framgå hur studieresultat påverkas av faktorer i utbildningens genomförande men också hur genomförandet påverkas av de förutsättningar rektorer och lärare har.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Huvudmannen har *i flera delar* vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sin uppföljning och analys över hur de kompensatoriska insatserna i form av resursfördelning och riktade insatser leder till faktiska förbättringar av elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. En del i detta är att huvudmannen tydliggör förväntade effekter av de kompensatoriska åtgärderna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 29 oktober 2021 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2020:7143) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Författningsstöd
1 kap. 9 §, 4 kap. 3, 5-7 §§, 5 kap. 3 § skollagen

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen gör i flera delar relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Timrå kommun gör till stora delar välgrundade analyser för grundskolan av såväl elevers studieresultat som trygghet. Analyserna är relevanta och innehåller förklaringar till skillnader och variationer i resultat samt pojkars och flickors resultat. I huvudmannens analys av grundskolans studie- och trygghetsresultat framgår även förklaringar som relaterar till utbildningens förutsättningar och genomförande. Dock har huvudmannen konstaterat lägre studieresultat i ämnet matematik men utan att finna orsaker som förklarar resultaten. I detta fall behöver analyserna fördjupas.

Granskningen visar vidare att huvudmannen för gymnasieskolan grundligt analyserar elevers trygghet. Huvudmannen följer förvisso även upp studieresultat och gör till viss del analyser av dessa men har få förklaringar till elevers såväl lägre som högre studieresultat. Huvudmannen behöver i större utsträckning analysera skillnader och variationer i studieresultat mellan program samt mellan män och kvinnor i gymnasieskolan.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer och dokumentstudier.

Analys av studieresultat

Granskningen visar att huvudmannen på ett systematiskt sätt till stora delar gör väl underbyggda analyser av grundskolans samlade studieresultat. Huvudmannen använder ett brett underlag som omfattar studieresultat för respektive skolenhet, för samtliga ämnen samt resultat av nationella prov. Resultaten följs också upp för olika årskurser samt ur ett könsperspektiv. Det innefattar även uppföljningar av resultat över tid samt mellan skolenheter. Underlaget används av såväl rektorer som huvudmannen i analysen och resulterar i huvudmannens årliga resultatredovisning som innehåller mål, måluppfyllelse och analys av studieresultat. Även kommunstyrelsen och kommunfullmäktige delges analysen av studieresultatet genom dialogsamtal med förvaltning och nämnd. Av intervjuer med rektorer och samtliga representanter för huvudmannen framgår att analyser av studieresultat sker dels på enhetsnivå samt vid regelbundet återkommande dialogmöten där samtliga rektorer och de biträdande förvaltningscheferna deltar. Dessa dialogmöten äger rum vid minst två tillfällen per år. Det första är ett så kallat "planeringsmöte" under hösten där mål för läsåret bestäms och det andra ett "uppföljningsmöte" under våren där en uppföljning av det som diskuterades och bestämdes vid planeringsmötet görs.

Studieresultatet för grundskolorna i Timrå kommun har ökat under de senaste fem åren och är generellt något under eller i paritet med genomsnittet för riket¹. Huvudmannen förklarar att de ökande studieresultatet delvis beror på ett riktat medvetet arbete kallat "ett välskött skolsystem" där alla nivåers ansvar inom styrkedjan för skolan har tydliggjorts. Det framgår vidare att det, trots att de samlade studieresultatet ökat, finns skillnader mellan könen, där pojkars meritvärde är lägre än flickors². Huvudmannens förklaring till skillnaderna i studieresultat mellan pojkar och flickor i årskurs 9 bygger delvis på socioekonomiska faktorer men huvudmannen konstaterar samtidigt att dessa faktorer gäller för hela riket. Förklaringarna stannar vid

¹ Av nationell statistik för elever i årskurs 6 vårterminen 2019 framgår att andelen elever som nått minst betyget E i alla ämnen var 72,4 procent vilket ungefär motsvarar värdet för riket som var 73,9 procent. Statistiken visar också för elever i årskurs 9 vårterminen 2019 att det genomsnittliga meritvärdet var 216,6 vilket är lägre än motsvarande värde för riket som var 229,8 men har ökat årligen från vårterminen 2015 då det genomsnittliga meritvärdet var 198,6 .

² Av nationell statistik för elever i årskurs 9 vårterminen 2019 framgår att flickors genomsnittliga meritvärde var 236,4 medan det för pojkarna var 188,5. Motsvarande värden i riket var för flickor 243,3 och för pojkar 217,0.

att huvudmannen identifierat att det är från och med årskurs 6 pojkarna börjar halka efter kunskapsmässigt men att de ännu inte funnit någon tydlig förklaring till detta och därmed inte kunnat sätta in specifika utvecklingsinsatser. Huvudmannen har däremot konstaterat i sitt systematiska kvalitetsarbete, som bygger på uppgifter från vårterminen 2020, att gapet mellan flickornas och pojkarnas genomsnittliga meritvärde minskat från 30 till 20 poäng. Huvudmannen har vidare konstaterat att analyserna av kunskapsresultat från skolenhetsnivå och uppåt ytterligare behöver utvecklas och har därför prioriterat just detta som ett utvecklingsområde. I intervjuer med rektorer, förvaltning, nämnd och kommunstyrelsen trycker samtliga på att huvudmannen kommunicerar ut att analyserna behöver ge ärliga svar på hur det är och inte på vad huvudmannen förväntas se som önskvärda svar. Huvudmannen ger rektorerna stöd i det arbetet genom skolchefen och de biträdande förvaltningscheferna, bland annat genom att rektorerna får kompletterande frågor från förvaltningen till sina gjorda analyser vilka sedan diskuteras vidare i dialogsamtalen.

Av huvudmannens uppföljning av studieresultat för elever i årskurs 6 vårterminen 2020 framgår även där en stor skillnad, 33 poäng, mellan pojkars och flickors meritvärde där flickorna står för det högre resultatet. Studieresultatet skiljer sig dock åt mellan de olika grundskolenheterna. För att öka måluppfyllelsen har huvudmannen inlett ett utvecklingsarbete som innehåller tidiga stödinsatser inom området läsa/skriva/räkna men också fördjupade diskussioner med personalen om vilka förväntningar de har på eleverna framhålls som viktiga faktorer. Synsättet är att det är genom att anpassa undervisningen utifrån de aktuella eleverna som resultaten kan höjas.

Av huvudmannens analys framgår vidare att resultaten för elever i matematik är lägre vid jämförelse med andra ämnen³. Av intervju med huvudmannen framgår att matematik utgjort ett särskilt svagt område under en längre tid inom både grundskolan och vidare upp genom gymnasiet. Huvudmannen konstaterar att många av eleverna har en negativ inställning till matematik. Dock har huvudmannen ingen djupare förklaring till varför det förhåller sig så. Huvudmannen har därför prioriterat

³ Av nationell statistik för elever i årskurs 9 vårterminen 2019 framgår att den genomsnittliga betygspoängen var 11,2 i matematik vilket är ett lägre resultat än för övriga ämnen.

matematikundervisningen i sitt förbättringsarbete och räknar med att få en bättre bild i samband med att även analyserna av studieresultaten förbättras. Representanter från förvaltningen uttrycker i intervju att det tidigare var mer accepterat inom alla nivåer i styrkedjan att resultaten såg ut på ett visst sätt men att den inställningen ändrats till att i stället numera söka förklaringar till resultaten. Huvudmannen ser att det finns skillnader mellan skolenheterna vad gäller studieresultat men menar att i och med införandet av "ett välskött skolsystem" kommer uppföljningarna och analyserna nu att ske på ett mer likartat och strukturerat sätt. I detta arbete ingår även att analyserna genom hela styrkedjan från lärare, rektorer till huvudman ska fördjupas och leda fram till mer specifikt inriktade insatser. Modellen med dialogsamtal mellan rektorer och biträdande förvaltningschefer utgör ett bra forum där skolenheterna jämförs med varandra för att på huvudmannanivå finna samband eller hitta orsaker. Representanter från barn- och utbildningsnämnden uppger att analyser på skolenheterna genomförs och att de förvisso kan förbättras men att det främst är på förvaltningsnivå ett utvecklingsarbete behöver ske för att huvudmannens analysarbete ska utvecklas. En försvårande omständighet som nämnden uppger är att förvaltningen är liten och att den krympt till följd av personalminskningar. Det gör att det finns liten resurs för administrations- och sammanställningsarbete vilket i sin tur påverkar analysarbetet på ett negativt sätt.

Huvudmannens arbete med att analysera elevernas trygghet

Huvudmannen analyserar systematiskt elevernas trygghet utifrån olika underlag. Bland annat används underlag från elevhälsans hälsosamtal som genomförs på skolenheterna i förskoleklass samt årskurs 4 och 7. Inför samtalen svarar eleverna på en enkät som sedan följs upp i individuella samtal. Förutom dessa samtal genomförs enkäter som mäter elevernas trygghet även i övriga årskurser. Resultaten av enkäterna analyseras på skolenhetsnivå och på huvudmannanivå, bland annat vid dialogmötena mellan rektorer och biträdande förvaltningschef. Av intervjuer framgår att elevernas upplevelser av trygghet generellt är god och inte varierar i någon större utsträckning mellan skolenheterna. Av Skolinspektionens enkät vårterminen 2020 för elever i årskurserna 5 och 9, pedagogisk personal samt vårdnadshavare framgår att

upplevelsen av trygghet är i paritet med resultatet för samtliga deltagande skolor i riket i samma enkätomgång⁴.

Av intervjuer med huvudmannen och rektorer framgår att arbetet med trygghet länge varit ett prioriterat område och att skolenheterna har fungerande modeller för det förebyggande och främjande arbetet med att eleverna ska känna sig trygga. De delar av elevhälsan som finns placerade ute på skolenheterna deltar i arbetet med kartläggning, insatser och uppföljning. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår vidare att anmälningar om kränkande behandling analyseras utifrån olika parametrar så som olika typer av kränkningar, jämförelser mellan skolenheter och kön samt olika platser där kränkningar sker. Analyserna sker vid de tidigare nämnda dialogmötena mellan rektorer och förvaltning.

Huvudmannen följer också upp elevernas trygghet uppdelat för pojkar och flickor och konstaterar att dessa resultat har varierat över tid. Av intervjuer med rektorer och huvudmannen framgår att den senaste uppföljningen under hösten 2020 visar att flickor upplever trygghet i lägre grad än pojkar. Det utgör en skillnad gentemot Skolenkäten från våren 2020 där istället pojkarna svarat lägre inom detta område. Representanter från kommunstyrelsen beskriver i intervju att de är väl informerade om elevernas trygghet och att "rådet för trygghet och hälsa" där flera kommunala förvaltningar finns företrädna liksom polisen diskuterar trygghetsfrågor. Det har framkommit att det finns problem med otrygghet hos ungdomar i Timrå som går att koppla till såväl otrygga platser inklusive vägen till skolan men också till missbruk. Av den anledningen har ett samarbete mellan barn- och ungdomsförvaltningen, socialförvaltningen, Mittuniversitetet och polisen inletts. Arbetet inriktas gentemot ungdomar från högstadiet till gymnasiet där inte minst skolan har en viktig uppgift för att angripa problemet.

Gymnasieskolan

⁴ I Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 våren 2020 är indexvärdet för området "trygghet" 8,4 vilket kan jämföras med 8,2 för samtliga medverkande skolenheter. Motsvarande värden för årskurs 9 är 7,3 för Timrå kommun och 7,7 för samtliga medverkande skolenheter.

Huvudmannens arbete med att analysera studieresultat

Huvudmannen analyserar endast i viss utsträckning studieresultat i gymnasieskolan och därför behöver detta arbete utvecklas. Gymnasieskolans studieresultat redovisas vid dialogmöten, där såväl rektorer som huvudmannen deltar. Det framgår vidare att såväl barn- och utbildningsnämnden som ansvariga politiker tar del av studieresultaten, men delges inte någon förklarande analys. Av inskickad dokumentation och av intervjuer framgår att elevernas studieresultat har sjunkit i år 1 och 2. Resultaten skiljer sig också åt mellan olika program⁵ men det saknas en fördjupad analys som kan förklara förändringen och skillnaderna i studieresultat.

Huvudmannen förklarar de lägre studieresultaten i år 1 och 2 med att eleverna haft svårt att klara den distansundervisning som genomfördes våren 2020 med anledning av Covid-19. Huvudmannen nämner också att de mer studiemotiverade eleverna inte sällan söker sig till andra huvudmäns gymnasieskolor och främst när det gäller de högskoleförberedande programmen. Det gör att andelen elever som går yrkesprogram är något högre. Eftersom det finns fler platser än sökande kommer i princip alla elever dessutom in på sitt förstahandsval utan att behöva konkurrera med meritvärde.

Huvudmannen har jämfört studieresultat mellan olika nationella program och kommit fram till att flest betyg F återfinns inom naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet och yrkesprogrammen. Huvudmannen konstaterar också att kurser i matematik står för cirka en tredjedel av alla betyg F. Huvudmannen saknar dock förklaringar till de lägre studieresultaten men konstaterar själv, som nämnts tidigare, i sitt kvalitetsarbete att analyserna behöver förbättras genom att bli mer förklarande än beskrivande. Huvudmannen saknar vidare en analys av skillnader mellan kön eller hur studieresultaten relaterar till skolenheternas förutsättningar och utbildningens genomförande. Huvudmannen har därför, tillsammans med gymnasieskolans rektorer, beslutat om ett nytt upplägg som tagits fram av förstelärare och specialpedagog där

⁵ Av nationell statistik från våren 2019 framgår att andelen elever med examen inom tre år var 87,9 procent för elever på samtliga nationella program med examensår 2019. Motsvarande värde för riket var 76,6 procent. På högskoleförberedande program var andelen elever med gymnasieexamen inom tre år 88,4 procent, vilket är högre än motsvarande värde i riket som var 78,7 procent. För yrkesprogram var andelen 86,8 procent vilket är högre än genomsnittet för riket som var 71,6 procent. Vidare visar nationell statistik att genomsnittlig betygspoäng för avgångselever på nationella program i Timrå kommun var 14,4 vilket är i paritet med riket.

pedagogerna ska samla in och identifiera vilka grundläggande färdigheter som behöver stärkas hos eleverna. Diagnoser ska genomföras och djupanalyseras för att förhoppningsvis leda till bättre anpassningar och upplägg som passar eleverna bättre.

Huvudmannens arbete med att analysera elevernas trygghet

Huvudmannen analyserar grundligt gymnasieelevernas trygghet utifrån olika underlag. En årlig enkät genomförs som mäter trygghet för samtliga elever vid gymnasiet. Resultaten av enkäterna analyseras på skolenhetsnivå och på huvudmannanivå vid dialogmöten. Rektorer och huvudmannen uppger att tryggheten generellt upplevs som god och att det inte skiljer nämnvärt mellan kvinnor och män. Skolenkäten visar också på ett något högre värde än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter⁶. Huvudmannens analyser av trygghet relaterar till hur utbildningen genomförs samt till förutsättningar för genomförandet. Av intervjuer med huvudmannen och rektorer framgår att trygghetsarbetet varit ett prioriterat område för gymnasieskolan under många år och att det inom skolan finns ett grundläggande arbetsätt att arbeta med trygghet där elevhälsan har en framträdande roll i det förebyggande och främjande arbetet. Det framgår vidare att gymnasiets lokaler är ändamålsenliga och främjar trygghet och trivsel.

Huvudmannen analyserar även anmälningar om kränkande behandling på ett grundligt sätt. Dessa analyseras utifrån flera parametrar så som olika typer av kränkningar, kön, diskrimineringsgrunderna samt olika platser där kränkningar sker. Antalet anmälningar om kränkande behandling är lågt avseende gymnasieskolan. Huvudmannen följer också upp och analyserar signaler från hälsosamtalen i år 2 samt elevfrånvaro. Elevfrånvaro följs upp av huvudmannen och analyseras vid dialogmöten. Av intervjuer med huvudmannen och rektorer framgår att elevhälsan är involverad i analyser och insatser kopplade till elevfrånvaro på individnivå.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att Timrå kommun *i flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom detta område men att utvecklingsområden finns.

⁶ Av Skolinspektionens enkät våren 2020 redovisas inget värde för elever i år 2 eftersom huvudmannen endast har en skolenhet. Skolenkätens resultat av pedagogisk personal som svarade visade värdet 8,7 på en tiogradig skala vilket är ett högre värde jämfört med genomsnittet för riket som var 8,3.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver i större utsträckning analysera studieresultat inom framförallt gymnasieskolan men också för ämnet matematik i grundskolan.

Huvudmannen behöver utveckla analysen av studieresultaten för respektive program i gymnasieskolan med anledning av att vissa studieresultat är låga samt att andelen elever som inte minst når kunskapskraven för betyget E varierar kraftigt mellan de olika programmen. Analysen behöver omfatta såväl lägre som högre studieresultat på respektive program samt skillnader mellan kvinnor och män. Detsamma gäller för ämnet matematik inom grundskolan. Detta är viktigt för att huvudmannen ska kunna planera och genomföra relevanta utvecklingsåtgärder med syfte att öka måluppfyllelsen.

Av skollagen framgår att huvudmannen systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Vidare framgår att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att nationella mål uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras och om det framkommer brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer⁷ framgår att huvudmannen bör samla in och sammanställa resultaten för alla verksamheter tillsammans med underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen. Vidare framgår att huvudmannen med utgångspunkt i uppföljningen bör analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen för den samlade verksamheten⁸. På huvudmannanivå är det viktigt att analysera hur förutsättningarna och arbetsprocesserna påverkar verksamhetens resultat och måluppfyllelse. I huvudmannens analys är det dessutom viktigt att ta hänsyn till

⁷ SKOLFS 2012:98, s. 26

⁸ SKOLFS 2012:98, s. 30 och 31

enheternas egna analyser och bedömningar av vad som behöver utvecklas. På huvudmannanivå behöver verksamheten analyseras ur ett övergripande perspektiv. Det kan till exempel innebära att analysera variationer mellan enheternas resultat och måluppfyllelse.

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att i större utsträckning analysera variationer mellan de respektive gymnasieprogrammets resultat samt uppmärksamma eventuella resultatskillnader mellan könen. Eftersom resultaten i ämnet matematik skiljer ut sig även i grundskolan behöver analyserna även omfatta detta. Vissa studieresultat är låga och skiljer sig dessutom åt mellan olika program. Huvudmannen har själv genom sin uppföljning konstaterat detta och förvisso gjort försök till analys men utan att lyckas förklara resultaten närmare. En välgrundad analys som ger svar på vad resultaten beror på ökar möjligheten för huvudmannen att besluta om vilka åtgärder eller kompensatoriska insatser som behöver vidtas.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 8 §, 4 kap. 7 § skollagen

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen har *i flera delar* vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att huvudmannen sammantaget för grundskolan har en väl utvecklad analys av hur elevers olika behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att nå utbildningens mål. Huvudmannens resursfördelning utgår också från elevers olika förutsättningar och behov och huvudmannen vidtar kompensatoriska åtgärder som syftar till att alla elever ska nå utbildningens mål. De kompensatoriska åtgärderna samt resursfördelningen följs upp regelbundet.

Huvudmannen har för gymnasieskolan också, genom återkommande resultatdialoger mellan förvaltningen och rektorer, viss kännedom om elevers olika behov och förutsättningar. Emellertid sker resursfördelningen för gymnasieskolan enligt en annan modell jämfört med grundskolan. Även om det finns två skolenheter för gymnasiet, med varsin rektor, rent organisatoriskt är det den allmänna uppfattningen att Timrå gymnasium utgörs av en enhet. Det medför att Timrå gymnasium tilldelas alla resurser

utifrån en "elevpeng" och att de två rektorerna sedan, i samråd, organiserar undervisningen och även fördelar resurserna. Huvudmannen kan inte på ett tydligt sätt motivera och visa hur resursfördelningen tar hänsyn till de båda skolenheternas och elevers behov samt hur de påverkar elevernas möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen. De kompensatoriska åtgärder som rektorerna genomför är både generella och riktade men huvudmannens insyn i detta arbete inklusive följande uppföljning av det förväntade utfallet blir därför något begränsat. Som ett led i detta behöver huvudmannen involvera sig mer i riktlinjer och förväntade effekter av det kompensatoriska arbetet för gymnasieskolan ytterligare.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer och dokumentstudier.

Huvudmannens kunskap om elevers olika förutsättningar och behov samt motivering till resursfördelning

Huvudmannen har en analys som förklarar hur elevernas olika behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen inom grundskolan. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att huvudmannen på olika sätt skapar sig en bild av elevers olika förutsättningar och behov. Det sker i huvudsak genom rektorernas ansökningar om tilläggsbelopp. Ansökningarna föregås av en noggrann kartläggning av elevers förutsättningar och behov vilket ger huvudmannen ett omfattande underlag. Av intervjuer framgår vidare att huvudmannen har regelbundna diskussioner med rektorerna i dialogmöten två gånger per läsår samt vid ytterligare behov för att skapa sig en tydlig bild av i vilken utsträckning elever med sämre förutsättningar når de nationella målen. Granskningen visar att huvudmannen har kunskap om elevers behov på så väl individ- som gruppnivå. Av intervjuer framgår att huvudmannen har identifierat nyanlända som en grupp med sämre förutsättningar att nå de nationella målen. Utifrån analysen har huvudmannen därför initierat utvecklingsåtgärder för nyanländas lärande.

Huvudmannen fördelar resurser utifrån relevanta bedömningar av hur elevers förutsättningar och behov påverkar målpuppfyllelsen. Huvudmannen har utrett om elevers socioekonomiska bakgrund skiljer sig åt mellan skolenheterna och konstaterat att det förhåller sig så. Av nationell statistik framgår också att elevers socioekonomiska förutsättningar varierar mellan skolenheterna men att det är liknande för de båda högstadienheterna. Elevernas meritvärde avseende betyg i årskurs 9 avviker endast något för de båda enheterna gentemot det modellberäknade värdet. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att fördelningen utifrån elevers förutsättningar och behov till skolenheterna sker genom tilläggsbelopp, där till exempel pedagogisk

kartläggning, åtgärdsprogram och studieresultat utgör underlag. Det sker också en extra tilldelning till mindre skolenheter för att säkerställa att samtliga skolenheter ska ha likvärdiga grundförutsättningar. Fördelningen till de olika skolenheterna sker utifrån en kvalificerad analys av elevers förutsättningar och behov. Det sker även en fördelning av förstelärare och specialpedagoger utifrån behov.

För gymnasieskolan sker inte någon omfördelning av resurser från huvudmannens sida. Detta då det endast finns två gymnasieskolenheter men som allmänt betecknas som en och samma gymnasieskola. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att gymnasieskolan tilldelas en ram, kallad "elevpeng", som sedan fördelas av de båda rektorerna vid Timrå gymnasium utifrån elevers behov och förutsättningar. Av intervjuer framgår att rektorerna gör en genomlysning av elevers och elevgruppers behov och förutsättningar. Genomlysningen utgår från rektorernas analyser av vilka elever eller elevgrupper som har sämre förutsättningar att nå utbildningens mål. Huvudmannen är inte delaktig i resursfördelningen i detta läge men informeras i efterhand vid återkommande dialogmöten mellan rektorerna och förvaltning om hur resurserna fördelats och på vilka grunder.

Genomförande och uppföljning av kompensatoriska åtgärder

Huvudmannen genomför för grundskolan utifrån analyser riktade och relevanta kompensatoriska åtgärder. Av inskickad dokumentation och av intervjuer ges några exempel på riktade kompensatoriska åtgärder som huvudmannen gör. Det framgår att huvudmannen utifrån analysen gjort insatser för nyanländas lärande men också inom digitalisering för att bättre möta styrdokumentens krav. Till att börja med handlar det om att säkerställa att de tekniska förutsättningarna är lika för alla skolenheter med sådant som hårdvara och vilka program som ska användas. När det är klart kommer uppdraget inriktas mot att utveckla pedagogiken för att även användandet ska vara likartat mellan skolenheterna. I det arbetet kommer även olika stödinsatser för eleverna att komma i fråga. Huvudmannen resonerar så att de förutsättningar och den undervisning eleverna får inte ska vara beroende av vilken skola eleverna går på eller vilken socioekonomisk bakgrund eleverna har med olika tillgång till digital utrustning i hemmen. Av intervjuer med chefen för den centrala elevhälsan och huvudmannen framgår vidare att det centrala elevhälsoteamets olika kompetenser arbetar kompensatoriskt och att olika kompetenser styrs till skolenheter där det finns elever med särskilda behov och förutsättningar. Granskningen visar att huvudmannen har tydliga förväntningar på att de kompensatoriska åtgärderna ska leda till att elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen ökar, och att elever med sämre förutsättningar att nå de nationella målen i högre grad når godkänd nivå.

Huvudmannen följer löpande och aktivt upp att de kompensatoriska åtgärderna leder till faktiska förbättringar av elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Rektorerne uppger i intervju att tilläggsbeloppen uttalat följer eleven och inte tilldelas skolan och att huvudmannen följer upp vilket resultat det ger. Rektorerne söker därför "om" beloppen årligen för att säkerställa att en löpande uppföljning och analys av behoven görs. Åtgärder kopplade till digitaliseringsstrategin kommer följas upp av verksamhetsutvecklarna. Det framgår vidare att barn- och utbildningsnämnden följer upp de kompensatoriska insatserna genom att ansvariga rektorer föredrar resultat vid nämndens möten. Uppföljningen delges även barn- och utbildningsnämnden och kommunfullmäktige.

För gymnasieskolan har huvudmannen inte gett rektorerne lika tydliga riktlinjer för hur det kompensatoriska arbetet ska se ut eller vilka effekter åtgärderna förväntas ge. Detta eftersom huvudmannens analyser för gymnasieskolan är mer begränsade än för grundskolan. Dock ska sägas att kompensatoriska insatser genomförs inom gymnasieskolan men dessa insatser initieras närmast uteslutande av rektorernas analyser och inte efter en huvudmannanalys.

Som en följd får huvudmannen därför svårt att genomföra en systematisk uppföljning av hur de kompensatoriska åtgärderna i gymnasieskolan leder till faktiska förbättringar för eleverna att tillgodogöra sig utbildningen. Rektorerne redovisar visserligen i sina kvalitetsrapporter och dialogsamtal med förvaltningen vilka effekter de kompensatoriska insatserna gett. För att huvudmannen ska kunna veta om de insatta åtgärderna är relevanta och träffsäkra behöver huvudmannen i större utsträckning själv tydliggöra för rektorerne vilka effekter de kompensatoriska åtgärderna förväntas bidra till för att eleverna ska nå utbildningens mål.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att Timrå kommun *i flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom detta område men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver, utifrån en analys, tydliggöra vilka kompensatoriska åtgärder som ska genomföras för gymnasieskolan samt de förväntade effekter som följer av dessa. Därigenom kan huvudmannen i sin uppföljning och analys över huruvida de kompensatoriska insatserna i form av resursfördelning och riktade insatser leder till faktiska förbättringar av elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Granskningen visar att huvudmannen delvis följer upp vidtagna kompensatoriska åtgärder men att huvudmannen behöver utveckla sin uppföljning och analys av hur det kompensatoriska arbetet avseende fördelning av resurser och riktade insatser i gymnasieskolan bidrar till ökad likvärdighet samt får den effekt som var tänkt. Det i sin tur bygger på att huvudmannen identifierar var behoven av de kompensatoriska insatserna finns och att man också formulerar tydligt och konkret vad man vill uppnå med åtgärderna.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer framgår att i både huvudmannens och enheternas planering är det viktigt att ange konkreta följder på kort och lång sikt av var och en av de åtgärder som ska genomföras. Eftersom insatserna förväntas leda till ökad måluppfyllelse måste de tydligt kopplas till de nationella målen, kraven och riktlinjerna. Genom att ange vad som ska uppnås och förväntade effekter underlättas även kommande uppföljning och utvärdering. För att utvecklingsarbetet ska bli framgångsrikt krävs att de planerade insatserna är väl förankrade hos all berörd personal⁹.

Av Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning av kommuners styrning av gymnasieskolan framgår att flera av de granskade huvudmännen inte följer upp resursfördelning i syfte att utvärdera dess effekter eller för att utvärdera hur denna möter elevernas behov. Det saknas till exempel uppföljning av omfördelning av resurser och av extra ekonomiska tillägg vilket gör att huvudmän inte kan avgöra om dessa får avsedd effekt¹⁰.

Skolinspektionen rekommenderar Timrå kommun att utveckla sitt arbete med att systematiskt följa upp vilka effekter de kompensatoriska insatserna får i gymnasieskolan. En viktig del i ett sådant arbete är att förtydliga vad de kompensatoriska åtgärderna förväntas åstadkomma. Det innebär att en analys av studieresultat behöver göras av huvudmannen som omfattar variation av resultat över

⁹ Skolverkets allmänna råd med kommentarer, (2012) Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet

¹⁰ Skolinspektionens kvalitetsgranskning (2018) Kommuners styrning av gymnasieskolan – Ger kommunerna alla elever möjlighet att nå målen?

tid, mellan olika skolenheter, program, ämnen och kurser, ur ett könsperspektiv samt även likvärdigheten i skolenheternas bedömning och betygssättning. Analysen behövs för att kunna identifiera var behoven av de kompensatoriska insatserna finns, kunna formulera en målsättning för insatsen och för att i slutändan kunna utvärdera om de genomförda åtgärderna har gett avsedd effekt. Ytterligare stöd i det arbetet kan vara Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning av huvudmannens styrning av gymnasieskolan¹¹.

På Skolinspektionens vägnar

X Agnetha Burström

Beslutsfattare
Signerat av: Agnetha Burström

X Anders Holmgren

Föredragande
Signerat av: Anders Holmgren

I handläggningen av ärendet har även utredarna Ann-Sofie Andersson, Anders Haglund och Mattias Ryd medverkat.

¹¹ Ibid

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med rektorer
- Fem gruppintervjuer med förvaltningspersonal
- Två intervjuer med ansvariga politiker.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

För huvudmannen granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning det finns en förklarande ansats i huvudmannens analys av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning huvudmannen har vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Skolinspektionen har i den regelbundna kvalitetsgranskningen valt ut två väl definierade och begränsade granskningsområden i syfte att få ett djup förståelse av hur huvudmannen arbetar inom dessa områden inom en specifikt utvald skolform. De två ovanstående områdena representerar inte hela huvudmannens arbete. Inom huvudmannens ansvar för skolan finns många viktiga områden som tillsammans bildar huvudmannens samlade ansvar för sin verksamhet och det finns därmed andra

områden som är betydelsefulla för ett framgångsrikt arbete. Granskningen ger dock en god inblick i med vilken kvalitet huvudmannens arbete sker inom ovanstående områden för den valda skolformen. Resultaten av denna granskning kan även ge information till hur huvudmannen kan utveckla sitt arbete inom andra områden och i andra skolformer.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen genomförde digitala intervjuer med huvudmannen mellan den 13 oktober 2020 och den 22 oktober 2020. Intervjuerna genomfördes av utredarna Anders Holmgren, Ann-Sofie Andersson och Anders Haglund.

Timrå kommun har cirka 18 000 invånare. I kommunen finns nio grundskoleenheter, samtliga i kommunal regi, där två av de grundskolorna har verksamhet för elever i årskurserna 7–9. Kommunen har också två gymnasieskoleenheter som erbjuder utbildning på åtta nationella program samt lärlings- och introduktionsprogram.

Grundskole- och gymnasieverksamheten sorterar under Barn- och utbildningsnämnden. Förvaltningen leds av en förvaltningschef som är tillika skolchef. Till sin hjälp har skolchefen två biträdande förvaltningschefer – en med ansvar för grundskolans årskurser 1–6 och en verksamhetschef som ansvarar för grundskolans årskurser 7–9 samt gymnasieskolan. Två controllers och tre verksamhetsutvecklare varav en med samordnande uppdrag även med socialförvaltningen finns knutna till förvaltningsledningen.

Enligt Skolverkets officiella statistik fanns det läsåret 2019/20 cirka 1 700 elever i Timrå kommuns grundskolor och cirka 390 elever i gymnasieskolan.